

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD  
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ  
1960



BRNO 1961

Sondáže na paleolitické stanici Pavlov II.

Bohuslav Klíma

Tab. 2.

Systematický výzkum paleolitických stanic pod Pavlovskými vrchy na jižní Moravě se dosud soustřeďoval hlavně na větší a po delší dobu osídlené táborové osady prvobytných lovců mamutů /Dolní Věstonice I a Pavlov I/. Ostatním početným nalezištím kamenné industrie, fosilních kostí a zbytkům ohnišť v okolí se věnovalo již méně pozornosti. Po vyřešení celkové stavby hlavní Absolonovy stanice u Dolních Věstonic se však ukazuje jako nejvýše naléhavé objasnit podrobně vzájemné vztahy a souvislosti všech těchto paleolitických sídlišť a nálezů v okolí. Tím se dostává soustavný výzkum paleolitického osídlení pod Pavlovskými vrchy do nového období.

V roce 1960 byly proto již provedeny sondy na stanovišti Pavlov II. Pod tímto označením jsme dosud rozuměli jen povrchové naleziště kamenné paleolitické industrie u východního okraje obce Pavlova v trati "Malé záhrumky", těsně za posledním domem severně polní cesty vedoucí k Milovicím. Toto naleziště bylo známo již dříve. V Moravském muzeu se odtud zachovaly početnější kolekce ing. H. Freisinga, o nichž však v archivu chybí jakékoli údaje. Druhý soubor kamenných nástrojů zde získal v roce 1932 E. Dania přímo z kulturní vrstvy při basi v jižní stěně zahloubené polní cesty, která k nalezišti bezprostředně přiléhá. Nejvíce materiálu /150 kusů/ poskytly však povrchové nálezy posledních let.

Pět malých sond bylo v říjnu 1960 voleno v místech s nejhustějšími povrchovými nálezy v horní části vinice a po obou jejích stranách. Ukázaly, že roztroušený výskyt kamenných nástrojů nesouvisí již přímo s nálezovým horizontem. Úspěšná mohla být proto jen sonda orientovaná poněkud výše ve svahu při západním okraji vinice. Prozradila slabou popelovitou kulturní vrstvu, překrytou 40-50 cm spraše a spočívající na horizontu s vápencovou drtí. I když odkrytá plocha výkopu nedosahovala ani 1 m<sup>2</sup>, přesto poskytla kolekci s 59 kamennými nástroji. Kromě řady úštěpů, pravidelných čepelí a jejich zlomků zasluhuje pozornosti čepelové škrabadlo, různé typy rydel, několik nožů a silnější čepelka s otupeným bokem. Z prošetřené plochy jsme vyzdvihli i několik zlomků mamutích kostí a kostí drobných zvířat, nepatrné hrušky červeného barviva a dokonce i dva malé ploché oblázky šedé kulmské břidlice s provrtanými otvory.

Všechny nálezy z areálu paleolitické stanice Pavlov II přísluší rozhodně k místnímu vývoji gravettienu, který je označován jako pavlovien /AR XIII, 1961, 84-121/, nelze však zatím bezpečně říci, které jeho fázi, a jaký mají význam v jeho vývoji. Zachycená nálezová vrstva sama, ale i její obsah, představují jistě dobrý příslib pro další výzkum. Výsledky sondáže tak naznačují, že zde bude možno v průběhu pokračujících prací sledovat plošným výkopem jedno z dalších stanovišť dlouhotrvajícího vývoje mladopaleolitického osídlení pod Pavlovskými vrchy.

## Sondage auf der paläolithischen Station in Pavlov II.

Im Jahre 1960 wurden kleinere Sondagearbeiten auf der paläolithischen Station in Pavlov II durchgeführt, die durch verhältnismässig reiche Lesefunde bekannt war. In den früheren Jahren wurden nicht nur Steinwerkzeuge gewonnen, sondern auch Tierknochen direkt aus dem Ausgange der Aschen-Kulturschichte in der Wand des anliegenden vertieften Feldweges. Bei den Sondagearbeiten gelang es den Fundhorizont zu erfassen, der mit dem jüngsten Löss überdeckt ist und ausser reichhaltigeren Steinwerkzeugen auch Mammut- und kleinere Tierknochen, unscheinbare Klümpchen roter Farbe und sogar zwei kleine durchbohrte Kieselsteine zu gewinnen. Die Funde gehören der lokalen Entwicklung des Gravettien /Pavlovien/ an und zeigen, dass es hier bei den fortsetzenden Ausgrabungsarbeiten mit einer Flächengrabung möglich sein wird, einen weiteren Standort einer langandauernden jungpaläolithischen Besiedlungsentwicklung unter den Pollauer Bergen zu verfolgen. Nach der Lösung der Gesamtgestaltung auf Absolons Station bei Dolní Věstonice tritt die Forschung in diesem Gebiete in eine neue Etappe. Sie wird nicht nur die Problematik einer einzigen Station lösen, sondern der gesamten Konzentrierung von Standorten, die gemeinsamen Beziehungen und Zusammenhänge einzelner Lageransiedlungen und aller Fundorte, mit dem Ziele, eine vollendetere Vorstellung über die Gesamtgestaltung und über die Bedeutung ihrer Konzentration in einem geographisch beschränkten Gebiete zu bringen.

- - -

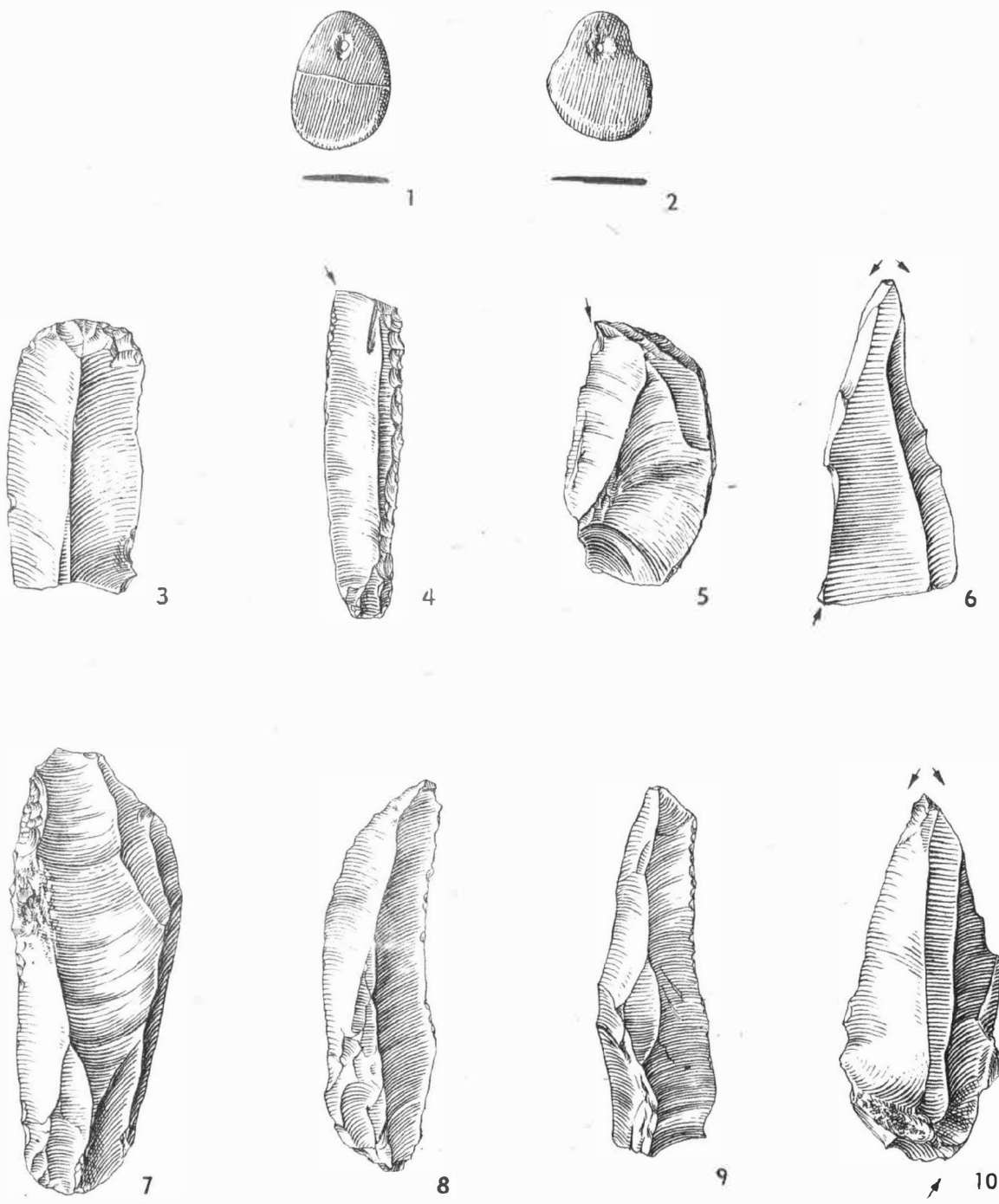
## Výzkumné práce v cihelně u Dolních Věstonic.

Bohuslav Klíma

Tab. 3.

Sprašový profil v zaniklé cihelně u Dolních Věstonic, který byl v roce 1959 očištěn výkopem a podrobně dokumentován kresebně a fotograficky, se stal v roce 1960 předmětem dalšího pečlivého šetření. Ke komplexnímu zpracování se připojil dr. V. Ložek z Ústředního ústavu geologického a dr. J. Kukla z Archeologického ústavu ČSAV v Praze, kteří provedli řady analys a rozborů.

V roce 1960 byly očištěny v cihelně další profily /5-8/, jimiž jsme chtěli ověřit předchozí získané poznatky. Dva z nich poskytly opět, ale jen ojedinělé nálezy kamenné industrie. Oba jsou velmi důležité, ovšem každý jinak. V profilu č. 5 v jižní stěně hliníku zachytil J. Huták při skrývání bezpečně ve slabě vyvinuté půdě na basi spráše W2 široký a plochý ústěp menších rozměrů a bez zřetelných stop úpravy. Tvarově je to tedy naprosto nevýrazný předmět. Důležitější je okolnost, že je odštípnut z valounu medového rohovce západomoravského křídového útvaru, tedy z materiálu charakteristického pro starší fázi aurignacienu na Moravě /B. Klíma, Anthropozoikum VIII, 1959/. S velkou pravděpodobností ho lze na podkladě těchto skutečností zařadit ke stanicím typu Brno-Maloměřice, Stránská skála, Křepice, Bulhary a j. Zdácnlivě nepatrný ústěp upřesňuje tak stratigrafickou polohu aurignacienu a ukazuje na možnost dalších důležitých nálezů v různých stratigrafických úrovních studovaných profilů.



1 : 1

Tab. 2. Pavlov II. Dva malé břidličné závěsky a výběr kamenné industrie. - Zwei kleine Schieferstein-Anhänger und Auswahl der Steinindustrie.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1960.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,  
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludikovská.
- Na titulní stránce: Pozlacený gombík z pohřebiště u VI. kostela  
v Mikulčicích.
- Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.